

Voor onderzoek aan en de bescherming van Scholeksters

Website Stichting Onderzoek Scholekster online!

Met ingang van 26 januari 2023 is eindelijk de website van SOS online gegaan! Hij is nog niet helemaal af, maar de belangrijkste onderdelen draaien inmiddels goed. Een aantal van onze vrijwilligers heeft veel tijd besteed aan de inhoud van de website, waarvoor veel dank. In de laatste fase heeft vooral Henri Zomer veel werk verzet voor het optimaliseren en online krijgen van de website, hij zal ook het beheer op zich nemen. Wij zijn daar erg blij mee! Voor nieuwsberichten voor en opmerkingen over de website graag mailen naar sosscholekster@gmail.com Het adres van de website: [Home - Stichting Onderzoek Scholekster](https://www.soscholekster.nl)

Wakker worden met Scholeksters

Menig buitenmens, althans wanneer die slaapt met open raam, kent in de eerste maanden van het jaar wel deze ervaring: je ligt wakker of half slapend in je bed en hoort roepende Scholeksters over je huis komen. "Ze zijn terug!"

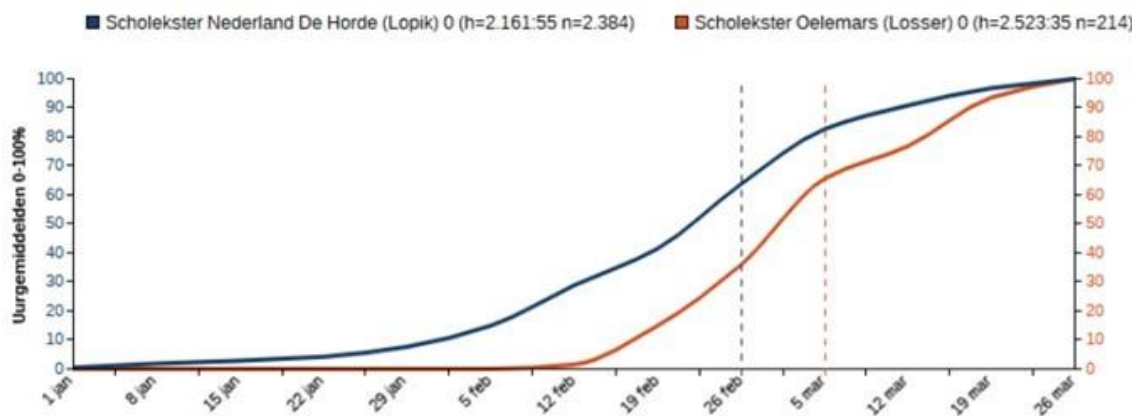
Eind januari verlaten de in het binnenland broedende Scholeksters hun overwinteringsgebieden aan de kust en trekken het land weer in (figuur 1). Een deel doet dit 's nachts. Ze worden daarbij steeds vaker op meerdere locaties in ons land opgemerkt door liefhebbers die het geluid van overtrekkende vogels digitaal opnemen. Die gegevens, vastgelegd in de database van trektellen.nl, laten zien dat al in de laatste week van januari 's nachts de eerste vogels worden opgemerkt, maar de meeste vogels passeren vanaf half februari. Ook overdag, wanneer op veel meer plaatsten in het land vogeltrek wordt gemeten dan 's nachts, bewegen Scholeksters zich landinwaarts. In het midden van het land, zoals bij de Horde (aan de Lek bij Lopik) komen de meeste vogels daarbij een week eerder langs (figuur 2) dan in het Oosten (Oelemars, Losser).

Die naar het binnenland gemigreerde Scholeksters kun je, totdat ze definitief een territorium gaan innemen, nu zien op verzamelplaatsen waar ze meestal ook slapen. Die liggen vaak aan een rivier, kanaal of plas (zie foto's hieronder). Scholeksters houden van tradities en veel van deze plekken zijn dan ook al jaren achtereen bezet. Maar in "bouwend Nederland" kunnen omstandigheden snel wijzigen, waardoor Scholeksters moeten verkassen. Het is nu de tijd om te kijken of de traditionele slaapplekken al worden bezet en of er mogelijk nieuwe locaties worden betrokken. Zoek ze op, ga tellen hoeveel vogels er slapen en geef je getallen door aan SOVON ([SOVON; slaapplekken](https://sovon.nl/sovon-slaapplekken)). Wanneer je een telescoop tot je beschikking hebt, check dan vooral de poten van de vogels op de aanwezigheid van kleurringen. In Nederland worden namelijk, ook in het binnenland, al jaren veel Scholeksters geringd. Afgelezen codes kun je eenvoudig opslaan op je telefoon ([met de app BirdRing](https://birdring.nl)) en uploaden naar of invoeren bij ([CR-Birding Submit](https://birdring.nl/cr-birding-submit)). Zowel met het tellen van de slaapplekken als met het melden van geringde Scholeksters lever je een belangrijke bijdrage aan "[Het jaar van de Scholekster](https://hetjaarvande-scholekster.nl)".

Met dank aan Gerard Troost en Arjan Boele (SOVON) voor hun hulp bij het maken van de grafieken.

Figuur 1 Nachttrek van Scholeksters over Nederland (bron: Trektellen.nl).

Figuur 2 Trek van Scholeksters langs een post in het midden (Lopik) en in het oosten (Losser) van Nederland (bron: trektellen.nl).

Soos in Houten

Jaar van de Scholekster: Sozen en kleurringen aflezen

Het jaar van de Scholekster zorgt voor veel aandacht voor bescherming van en onderzoek aan deze soort. Om inzicht te krijgen in de verspreiding van individueel gemerkte Scholeksters in het binnenland is een challenge, een soort afleeswedstrijd, bedacht. Broeden de volwassen vogels nog steeds in het gebied waar ze

zijn geringd en waar hebben de Scholeksters die als jong zijn geringd zich gevestigd. Vooral die laatste groep kan overal opduiken. Ook ver verwijderd van hun geboortegrond. Sozen en slaapplaatsen zijn de beste plekken om dit soort vogels te vinden. Wie vindt de meeste als jong geringde Scholeksters in het binnenland? Ondertussen hebben we ook een mooie prijs voor de winnaar van de Scholekster ringlees challenge

https://portal.sovon.nl/portal/jaar/scholekster_challenge. Betty de Graaff heeft dit mooie schilderij beschikbaar gesteld. Er is een spannende strijd gaande, maar als je kijkt waar sozen afgelezen zijn, dan moeten er nog heel veel sozen zijn waar nog nooit iemand heeft gekeken. Goede kans dat daar als kuiken geringde Scholeksters rondlopen die nog nooit zijn afgelezen.

Overzicht afgelezen scholekster-sozen

Scholeksterweekend 27-29 januari 2023 in Piaam succesvol

Het Scholeksterweekend in Piaam was een succesvol weekend te noemen. Het weer werkte goed mee, waardoor er op beide ochtenden samen meer dan 500 scholeksterringen zijn afgelezen.

's Middags en 's avonds waren er presentaties over o.a. het gebruik van broedplatforms, het meten van het broedsucces van de Scholekster, het volgen van (gekleurringde) kuikens naar zelfstandigheid, de vestiging als broedvogel van als jong geringde Scholeksters in Assen, het gebruik van invoer-apps en nog veel meer. Ook kon de stichting haar nieuwe website presenteren (www.scholekster.org).

Het gebied waar Scholeksters op de hoogwatervluchtplaatsen werden afgelezen bevond zich tussen 't Kuitje aan de uiterste Noordwest kant van het Balgzand tot iets voorbij Harlingen aan de Friese kust. Op de kaartjes hieronder, die Jeroen

Nienhuis heeft gemaakt over de herkomst van de gekleurringde vogels, is een onderscheid gemaakt tussen vogels die als volwassen dier zijn gevangen (meestal als broedvogel op het nest, maar soms 's winters met kanonnet of mistnet) of als jong zijn gevangen (vrijwel uitsluitend als bijna vliegvlug kuiken in het broedterritorium),.

Wat opvalt is dat er Scholeksters zijn die in Zuid Nederland broeden, maar toch in de Waddenzee overwinteren. Waarom blijven vogels die op Walcheren broeden niet in de Delta, in plaats van helemaal naar de Waddenzee te vliegen om daar te overwinteren?

De meeste volwassen vogels komen uit Friesland, maar niet van de Friese eilanden. En dat terwijl er enorme aantallen broedvogels zijn geringd op Schiermonnikoog, Ameland en Terschelling. Die vogels overwinteren waarschijnlijk dicht bij huis in de oostelijke Waddenzee. Er werden wel een aantal jongen gezien die op die eilanden waren geboren. In verhouding met het aantal adult geringde scholeksters, waren er veel minder jongen die op het Friese vasteland geboren waren.

Veel Scholeksters die op de Hoge Berg op Texel broeden overwinteren op het Balgzand, maar tijdens het scholeksterweekend werd daar maar één volwassen Hoge Berg broeder gezien. Twee weken later werden er bij de nieuw aangelegde zanddijk in het zuiden van Texel al heel veel van die broedvogels van de Hoge Berg afgelezen. Mogelijk hadden ze al een beetje het voorjaar in de bol en wilden ze dicht bij hun broedterritorium overtijen. In dat zanddijk gebied is weinig te eten, dus waarschijnlijk moeten ze om te foerageren dan toch weer naar het Balgzand vliegen met laagwater.

Behalve de in Nederland gekleurringde Scholeksters werd er ook nog een vogel uit Polen en een broedvogel uit IJsland waargenomen. De Poolse Scholekster met oranje vlag H3 bleek een jong uit 2021 en was ook in de winter van 2021/2022 al bij Harlingen waargenomen.

Het was pas de derde keer dat er een op IJsland broedende Scholekster in Nederland werd waargenomen. Deze vogel NY-W(NA) liep in juni 2022 nog met twee jongen op IJsland rond.

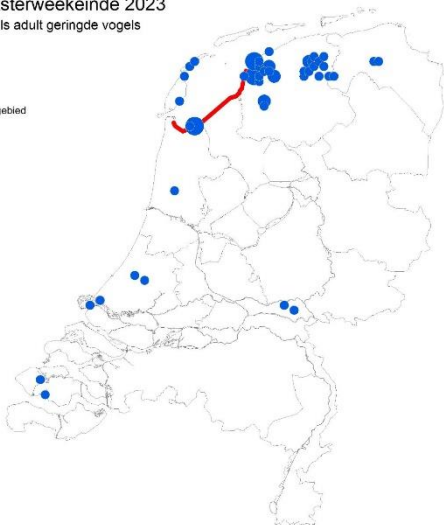
Van de ook nog waargenomen witte Scholekster werd definitief vastgesteld dat het een rasechte wieringer is.

Scholeksterweekeinde 2023

herkomst als adult geringde vogels

— afleesgebied

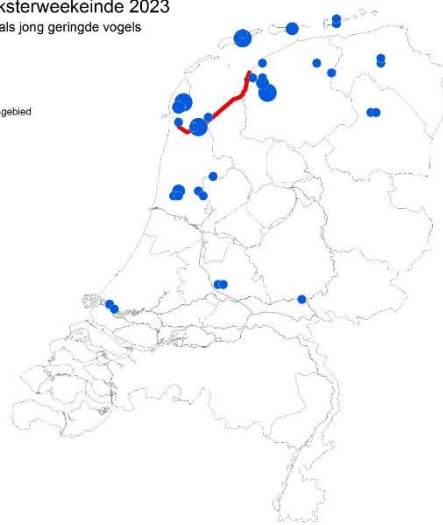

Scholeksterweekeinde 2023

herkomst als jong geringde vogels

— afleesgebied

Wadden Vogelfestival op 6 en 7 mei 2023 op Texel

Op zaterdag 6 en zondag 7 mei wordt in de Cocksdorp op Texel weer het jaarlijkse Wadden Vogelfestival gehouden. Organisatoren zijn het Vogel informatiecentrum uit de Cocksdorp en Nationaal Park de Duinen van Texel. Belangrijke onderdelen van het festival zijn de markt op zaterdag, met een uitloop naar de zondag, verschillende activiteiten zoals lezingen en excursies, en de Big Day op zaterdag. Dat laatste is een wedstrijd tussen teams om zo veel mogelijk soorten vogels op één dag op Texel te spotten. De verschillende teams kunnen gesponsord worden en de opbrengst hiervan komt ten goede aan de bescherming van kustbroedvogels, dit jaar de Grote Stern en de Scholekster.

Mede daarom staat SOS met een stand op de markt en geeft Bruno Ens er een lezing. Ook zijn we van plan extra informatie en uitleg te geven over het aflezen van kleurringen.

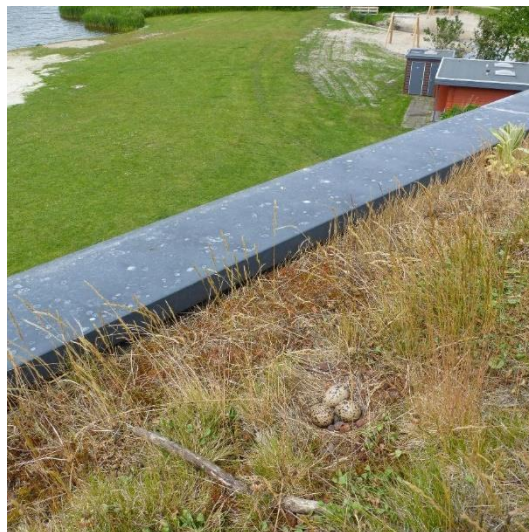
Voor meer informatie over het Wadden Vogelfestival 2023, de Big Day en andere activiteiten: [Wadden Vogelfestival » Het leukste vogelfestival van de wadden!](#)

Broedseizoen Scholeksters op het Dak begint weer

We staan voor alweer het vierde seizoen van Scholeksters op het Dak. Ieder jaar komen er meer meldingen binnen van Scholeksters die op daken en gebouwen broeden, maar heel vaak wordt vergeten door te geven of er kuikens zijn uitgevlogen, of dat het niet gelukt is jongen groot te brengen. Juist die informatie is erg belangrijk om te weten hoe we die dakbroedende Scholeksters het beste kunnen helpen. Gaat er bij u in de buurt een scholekster op een (plat) dak broeden? Meld het via de site

www.scholeksterophetdak.nl.

Scholeksters met pootproblemen

Niet alle Scholeksters zijn gezond. Ook voor Scholeksters liggen er gevaren op de loer, een mossel die zich vastklampt aan de poot en niet meer loslaat, verwondingen aan prikkeldraad bij onverwacht opvliegen. Maar ook een ontsteking aan de poot kan een verdikking of vervorming veroorzaken. Hoe redden deze 'gehandicapte' Scholeksters het? Om van gezonde Scholeksters te weten hoe het ze vergaat, worden kleurringen omgelegd en afgelezen, wat inzicht geeft in het leven van die Scholekster. Maar bij Scholeksters met pootproblemen is dat lastiger. Een Scholekster met een horrelvoet kan nog wel een volledige kleurringcombinatie omgelegd krijgen (foto 1), maar bij een Scholekster met een verdikking aan de poot (foto 2) of een halve poot (foto 3) lukt dat niet. Dan kan maar een deel van de kleurringcombinatie omgelegd worden en dan is die combinatie niet meer uniek; een andere Scholekster kan door ringverlies op eenzelfde (onvolledige) combinatie uitkomen. Het is daarom niet de bedoeling om Scholeksters met pootproblemen van kleurringen te voorzien als niet een unieke combinatie kan worden omgelegd. Deze vogels hebben door hun handicap al een achterstand en als dan de kleurringcombinatie ook niet uniek is, heeft (kleur)ringen weinig zin. Onderzoeken hoe deze Scholeksters dealen met hun handicap kan alleen bij vogels met een volledige of anderszins uniek gemaakt kleurring-combinatie. Een dilemma voor ringers en onderzoekers dus.

De pootproblemen worden overigens vrijwel nooit veroorzaakt door het dragen van de kleurringen zelf.

Hierboven foto 1 en met de klok mee foto 2 en foto 3.

Wie zijn wij

In april 2019 is de Stichting Onderzoek Scholekster, met de uiterst toepasselijke afkorting SOS, opgericht. Kort samengevat willen wij het onderzoek aan scholeksters stimuleren en de bescherming verbeteren met als uiteindelijke doel de neergaande trend van deze soort in Nederland te keren. Om onze doelen te bereiken vragen wij subsidies aan, maar donaties zijn natuurlijk ook van harte welkom (NL65 TRIO 0379 6568 68 t.n.v. Stichting Onderzoek Scholekster). SOS heeft de ANBI status en giften zijn aftrekbaar. Voor vragen en opmerkingen kun je altijd terecht op het emailadres sosscholekster@gmail.com

Foto's: Rafaella Porcu, Sjerp Weima, waarnemers submit cr-birding, Jeffrey Huizinga, Rafael Martig e.a.

Tekst 'Wakker worden met Scholeksters': Sjerp Weima

Tekst 'Scholeksters met pootproblemen': met dank aan Jeroen Nienhuis.

Copyright © Stichting Onderzoek Scholekster, All rights reserved.

U krijgt deze mail omdat u bij ons bekend bent als ringer, aflezer, geïnteresseerde of anderszins betrokkene bij de bescherming van de scholekster. Indien u deze nieuwsbrief niet wilt ontvangen kunt u zich via de optie unsubscribe uit laten schrijven.

Our mailing address is:
sosscholekster@gmail.com

